

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 104/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti TTB, s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, zastúpenej advokátkou JUDr. Andreou Stupárovou, L. Novomeského 1266/25, Veľká Lúka, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sdo 13/2016 z 25. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti TTB, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. januára 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti TTB, s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sdo 13/2016 z 25. októbra 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že „[u]znesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Sdo/13/2016 z 25.10.2016 došlo k zastavenie dovolacieho konania vedeného na základe dovolania voči rozsudku (odvolacieho súdu) Najvyššieho súdu SR č. k. 5 Sžo/38/2014 z 29.02.2016, ktorým bol zmenený rozsudok (súdu I. stupňa), Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 S/88/11-22 z 04.12.2013.

Sťažovateľ má zato, že predmetné rozhodnutie porušilo základné práva a slobody a to najmä právo na spravodlivý proces a právo vlastníť majetok garantované Ústavou Slovenskej republiky, keď odopreli ochranu týmto subjektívnym právam sťažovateľa svojou rozhodovacou činnosťou. Zastavenie dovolacieho konania v prieskumnej veci sťažovateľa podanej v správnom súdnictve na ochranu subjektívnych práv jednotlivcov je potrebné vnímať v súvislostiach daného prípadu, kedy sťažovateľ využil všetky dostupné právne prostriedky, aby zvrátili výsledkom správneho konania tak, že právny stav bude zodpovedať stavu skutkovému.“.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta že „súd I. stupňa svojim vyššie uvedeným rozhodnutím žalobe vyhovel, na odvolanie žalovaného odvolací súd zmenil rozhodnutie I. stupňa tak, že žalobu žalobcu zamietol. To založilo prípustnosť dovolanie podľa § 238 ods. 1 O. s. p. voči rozsudku odvolacieho súdu. Zastavenie dovolacieho konania je tak protiústavné.

Dôvody pre zastavenie konania nejestvujú, pretože dovolanie bolo podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. O. s. p. prípustné, preto nemožno právo sťažovateľa na dovolacie konanie odmietnuť, čo možno považovať za odmietnutie práva na spravodlivý proces.“.

Sťažovateľka uvádza, že napadnuté uznesenie „Najvyššieho súdu SR o zastavení dovolacieho konania považujem za neústavné a v rozpore s ústavnými princípmi a základnými právami.“.

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom domáha, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol tak, že „uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Sdo/13/2016 z 25.10.2016 (doručené 21.11.2016), ktorým bolo zastavené dovolacie konanie, došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Zároveň sťažovateľka žiada ústavný súd, aby „uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 2Sdo/13/2016 z 25.10.2016 zrušil a prikázal vo veci ďalej konať“.

Ďalej ústavnému súdu navrhuje, aby porušovateľa „zaviazal nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia spočívajúce v zastupovaní pred ústavným súdom vo výške 340,90 Eur. (Troy právneho zastúpenia vyčísľujem podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov nasledovne: 1 úkon právneho zastúpenia pred Ústavným súdom 134,00 €. Účtujem 2 úkony právnej pomoci: 1/ prevzatie a príprava, 2/ písomné podanie: ústavná sťažnosť á 134 €, t. j. 268 €; 2x režijný paušál á 8,04 €; t. j. 16,08 €, 20 % DPH z 284,08 € = 56,82 €; trovy právneho zastúpenia celkom 340,90 €).“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody

uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu, resp. jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Najvyšší súd napadnutým uznesením konanie o dovolaní sťažovateľky zastavil. V odôvodnení poukázal na dovtedajší priebeh konania pred všeobecnými súdmi a na dovoláciu argumentáciu sťažovateľky. Následne citoval ustanovenia § 491 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj „SSP“), § 452 ods. 1, § 99 písm. b), § 151 ods. 1 a § 25 SSP a § 35 a § 419 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok a v tejto súvislosti uviedol:

«Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom podľa štvrtej časti tretej hlavy CSP.

Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je koncipovaná tak, že dovolania je možné podať len v prípadoch, keď to zákon pripúšťa. Nový procesný predpis. Správny súdny poriadok, ktorý upravuje správne súdnictvo, sa v žiadnom zo svojich ustanovení nezmieňuje o dovolaní ako o mimoriadnom opravnom prostriedku a taktiež neupravuje možnosť podať dovolanie proti rozhodnutiu správneho súdu. V zmysle SSP sú opravnými prostriedkami v správnom súdnictve iba kasačná sťažnosť a žaloba na obnovu konania. Žiadny iný riadny či mimoriadny opravný prostriedok SSP neupravuje. V § 25 SSP je síce daný vzťah subsidiarity medzi SSP a CSP, avšak predmetná subsidiarita sa obmedzuje len na prvú a druhú časť CSP, zatiaľ čo dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je upravený v štvrtej časti CSP. Aj na základe uvedeného je podľa názoru najvyššieho súdu absolútne a nesporne vylúčená prípustnosť dovolania v správnom súdnictve.

S poukazom na uvedené dôvody neprípustnosť dovolania je prekážkou ďalšieho konania v danej veci pred najvyšším súdom.

Vzhľadom k uvedenému Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 99 b/ SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP konanie vo veci zastavil, keďže nemal právomoc konať vo veci samej.

Pre úplnosť najvyšší súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. februára 2010, číslo II. ÚS 65/2010 k prípustnosti dovolania v správnom súdnictve. V jeho publikovanom znení Ústavný súd Slovenskej republiky akceptuje výklad Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého je dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku neprípustné, ako súladný so základným právom na súdnu ochranu.

V odôvodnení uznesenia sa zaoberal aj nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 283/07, ktorým bol na určitý čas vyjadrený opačný právny názor na prípustnosť dovolania.

Ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 283/07 zrušil uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania dôvodiac, že tzv. zmätočné dovolacie dôvody sa vzťahujú aj na súdne rozhodnutia vydané podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku. Argumentácia IV. senátu ústavného súdu bola založená na texte záhlavia ustanovenia § 237 O. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sú naplnené zmätočné dôvody.

Týmto nálezom ústavný súd nepochybne autoritatívne dal na vedomie nielen konkrétnemu sťažovateľovi vo veci sp. zn. IV. ÚS 283/07, že jeho sťažnosť bola úspešná, ale zároveň (prostredníctvom internetu) tým oznamoval aj eventuálnym sťažovateľom, že do budúcnosti môžu podať dovolanie zo zmätočných dôvodov proti rozhodnutiu správneho súdu v prípade, ak sa tieto budú kryť s dôvodmi ústavnoprávnymi. Zároveň tým aj najvyššiemu súdu naznačil, aby zmenil koncepciu prípustnosti dovolania v správnych veciach.

Ústavný súd v uznesení zo 16. februára 2010, číslo II. ÚS 65/2010, ale uviedol, že otázka prípustnosti dovolania v správnom súdnictve mala byť pôvodne predmetom konania o zjednotení právnych názorov. Z rozpravy pléna ústavného súdu však vyplynulo, že citovaný nález ústavného súdu bol ojedinelým, v inak konštantnej judikatúre ústavného súdu akceptujúcej neprípustnosť dovolania v správnych veciach, a preto nie je nevyhnutné využiť procedúru zjednocovania právnych názorov. Napokon aj štvrtý senát akceptoval uvedený právny názor v náleze sp. zn. IV. ÚS 208/08 a v uznesení sp. zn. IV. ÚS 274/09.

Ústavný súd Slovenskej republiky v doterajšej judikatúre vyslovil právny záver, podľa ktorého „niet žiadnych právnych pochýb o skutočnosti, že dovolanie je v správnom súdnictve neprípustné“ (II. ÚS 87/09, IV. ÚS 208/08).»

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením. Sťažovateľka spochybňuje právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 38/2014 z 29. februára 2016 vydanému v konaní

o preskúmanie rozhodnutia žalovaného Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 2011/2930/V-57-3 z 8. apríla 2011 vydaného podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení odôvodnil svoj právny názor o neprípustnosti dovolania v systéme správneho súdnictva a vysporiadal sa aj s relevantnou judikatúrou ústavného súdu, osobitne aj s nálezom sp. zn. IV. ÚS 283/07. Ústavný súd dospel k záveru, že uvedený právny záver najvyššieho súdu je primerane odôvodnený, nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnený. Rovnako tak tento právny názor nie je arbitrárny, preto je ústavne udržateľný.

V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať

zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 5 ods. 3 SSP), teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba vziať preto do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého rozhodnutia a postup orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy. Vzhľadom na to, že už správne súdnictvo je kontrolou inej sústavy, zákonodarca nepovažoval za rozumné a účelné, aby kontrola verejnej správy bola ešte kontrolovaná prostredníctvom inštitútu dovolania. Okrem toho správne súdnictvo nemusí byť zjednocované prostredníctvom dovolania, pretože druhostupňové rozhodovanie najvyššieho súdu v správnom súdnictve už túto funkciu plní. V danej súvislosti nesmie byť mátaúce, že správne a civilné súdnictvo boli do 30. júna 2016 (1. júla 2016 nadobudol účinnosť Správny súdny poriadok) zhodou historických okolností obsiahnuté v jednom procesnom kódexe (m. m. IV. ÚS 208/08, IV. ÚS 596/2012). Vzhľadom na uvedené je tiež vylúčené, aby bolo dovolanie v správnom súdnictve prípustné na základe dovolacích dôvodov podľa § 238 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného v čase podania dovolania (do 30. júna 2016).

Ústavný súd už uviedol, že závery, ktoré sú uvedené v náleze ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 283/07 zo 17. apríla 2008, sú ojedinelým vybočením z inak štandardnej judikatúry ústavného súdu a boli vo viacerých prípadoch prekonané novšou judikatúrou ústavného súdu (napr. II. ÚS 125/2011, IV. ÚS 81/2012, IV. ÚS 82/2012, IV. ÚS 83/2012, IV. ÚS 127/2012, IV. ÚS 596/2012, II. ÚS 657/2013), preto v súčasnosti nemožno tieto závery aplikovať v prerokúvanej veci.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením. Skutočnosť, že

sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2017